

Î N C H E I E R E

09 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii: Iuliana Oprea și Sveatoslav Moldovan

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de către reprezentantul Cachița Constantin în interesele Ministerului Justiției, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bocancea Vitalie și avocatul Slobodzeanu Oleg împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la constatarea faptului tragerii ilegale la răspundere penală, încasarea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016, prin care s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a admis apelul declarat de Bocancea Vitalie, s-a casat parțial hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 decembrie 2014 și s-a emis în această parte o nouă hotărîre

c o n s t a t ă :

Prin mandatul nr.0403574 din 19 aprilie 2014 avocatul Slobodzeanu Oleg a fost împuternicit de Bocancea Vitalie să-i acorde asistență juridică cu dreptul de a semna și depune cererea de chemare în judecată, de a ataca hotărîrea judecătorească etc. (f.d.25a).

La 16 mai 2014 Bocancea Vitalie și avocatul Slobodzeanu Oleg au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului tragerii ilegale la răspundere penală, încasarea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată au indicat că la 14 ianuarie 2010 Organul de Urmărire Penală a DUP a MAI a intentat cauza penală nr. 2010990004 pe semnele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (2) lit. b), c), d) Codul penal.

Prin ordonanța OUP a DCCO din 28 aprilie 2010 Bocancea Vitalie a fost recunoscut în calitate de bănuț pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 45 alin. (5), 189 alin. (3) lit. c) Codul penal.

La 08 aprilie 2010 a fost începută urmărirea penală pe cauza penală nr. 2010990092 pe semnele infracțiunii prevăzute de art. 284 alin. (1) Cod penal, că în perioada anilor 1999 – 2010 Moscalciuc Vladimir alias „Machena”, condamnat și deținut în diferite penitenciare a Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției, fiind liderul autorităților criminale, prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu persoane necunoscute organului de urmărire penală, întru susținerea financiară a activității criminale, prin amenințare cu aplicarea violenței cu moartea asupra altor condamnați a penitenciarelor, culegeau informații

despre potențiale victime, despre activitatea organelor de drept, cu coordonarea planurilor și acțiunilor criminale cu alte organizații criminale și grupuri criminale.

La 08 iunie 2010 cauza penală nr. 2010990004 a fost conexată cu cauza penală nr. 2010990092, fiind atribuit număr de evidență statistică unic 2010990004.

Prin ordonanța Procurorului în Procuratura Generală din 18 februarie 2011 Bocancea Vitalie a fost scos de sub urmărire penală pe cauza penală cu nr. 2010990004.

Prin încheierea judecătoreiei Rîșcani, mun. Chișinău din 17 mai 2011 s-a admis parțial plângerea avocatului Slobodzeanu Oleg și s-a declarat nulă ordonanța de recunoaștere a lui Bocancea Vitalie în calitate de bănuit din 28 aprilie 2010 pe cauza penală nr.2010990004.

Instanța de judecată la examinarea plângerii a constatat că lui Bocancea Vitalie i-a fost lezat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și dreptul la apărare.

La 07 decembrie 2012 Secția control al exercitării pedepselor și locurilor de detenție a Procuraturii Generale a intentat cauza penală nr. 2012928230 pe indicii componente de infracțiuni prevăzute de art. 345 Codul penal, pierderea de către unele persoane cu funcție de răspundere din cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare a Ministerului Justiției a două dosare de nomenclatură.

Prin ordonanța Procurorului militar din 11 februarie 2013 Bocancea Vitalie a fost recunoscut bănuit pe cauza penală nr. 2012928230, iar la 02 mai 2013 a fost citat pentru a fi pus sub învinuire.

Prin ordonanța Procurorului militar din 08 mai 2013 Bocancea Vitalie a fost pus sub învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 345 Codul penal.

Prin ordonanța Procurorului militar din 23 mai 2013 Bocancea Vitalie a fost scos de sub urmărire penală.

Prin acțiunile organului de urmărire penală pe ambele cauze lui Bocancea Vitalie i s-a cauzat prejudiciu moral, pe care îl estimează în sumă de 100000 lei.

Bocancea Vitalie fiind director adjunct al Departamentului Instituțiilor Penitenciare ilegal a fost recunoscut în calitate de bănuit, s-a aflat în această calitate procesuală peste termenul legal prevăzut de lege, acest caz a fost mediatizat, fiindu-i știrbită imaginea profesională, fapt ce i-a cauzat suferințe psihice.

Cer Bocancea Vitalie și avocatul Slobodzeanu Oleg constatarea tragerii ilegale la răspundere penală pe cauzele penale 2010990004 intentată 14 ianuarie 2010 și nr. 2012928230 pornită la 07 decembrie 2012, încasarea de la Ministerul Justiției prin intermediul Ministerului Finanțelor prejudiciul moral în mărime de 250000 lei, prejudiciul material cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată pe parcursul urmăririi penale pe ambele cauze în sumă de 15750 lei și cheltuielile de judecată de judecare a pricinii.

Prin încheierea Judecătoreiei Buiucani mun. Chișinău din 12 iunie 2014 s-a admis demersul Ministerului Justiției și s-a antrenat în proces în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală (f.d.83-84 vol.I).

Prin hotărârea Judecătoreiei Buiucani mun. Chișinău din 05 decembrie 2014 s-a admis parțial acțiunea.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Bocancea Vitalie prejudiciul material cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 8000 lei și prejudiciul moral în mărime de 10000 lei.

S-a respins ca tardivă pretenția lui Vitalie Bocancea cu privire la constatarea faptului tragerii ilegale la răspundere penală pe cauza penală cu nr. 2010990004 pornită de OUP DUP

MAI, încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin această încălcare (f.d.195, 199-2013 vol.I).

Prima instanță a motivat soluția că prin ordonanța procurorului Secției conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale Gropa Maxim din 18 februarie 2011 Bocancea Vitalie a fost scos de sub urmărire penală pe motiv că a expirat termenul de menținere în calitate de bănuț.

Bocancea Vitalie considerându-se vătămat într-un drept urma să se adreseze în instanța de judecată în termen de 3 ani, însă a omis acest termen, deoarece a depus prezenta cerere de chemare în judecată la 16 mai 2014.

Capătul de cerere privind constatarea tragerii ilegale la răspundere penală pe cauza penală nr.2010990004 intentată la 04 ianuarie 2010 este tardiv.

Prin intentarea cauzei penale nr.2012928230 la 07 decembrie 2012 lui Bocancea Vitalie i s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale, la viața privată, pe care le-a suportat în urma acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală și Procuraturii.

Suma de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral este o sumă rezonabilă și compensează daunele aduse.

Conform art.7 lit.e) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică.

Bocancea Vitalie conform bonurilor de plată a suportat cheltuieli pentru asistență juridică la faza urmăririi penale pe ambele cazuri în mărime de 15250 lei.

Pentru cauza penală nr.2012928230 Bocancea Vitalie a suportat cheltuieli pentru asistență juridică în mărime de 8000 lei.

La 20 decembrie 2014 Ministerul Justiției a depus apel nemotivat, iar la 18 martie 2015 apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 decembrie 2014 (f.d.198, 217-220 vol.I).

La 30 decembrie 2014 Bocancea Vitalie a depus apel nemotivat, iar la 16 martie 2015 apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 decembrie 2014 (f.d.205, 213-216 vol.I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 23 aprilie 2015 a respins apelul declarat de Bocancea Vitalie, a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 decembrie 2014 și a emis o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea (f.d.226-235 vol.I).

La 13 iulie 2015 Bocancea Vitalie a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2015 (f.d.238-245 vol.I).

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 28 octombrie 2015 a admis recursul declarat de Bocancea Vitalie, a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2015 și a restituit pricina la rejudicare în ordine de apel, în aceeași instanță, în alt complet de judecată (f.d.255-264 vol.I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016 s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a admis apelul declarat de Bocancea Vitalie, s-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 decembrie 2014 în partea respingerii pretenției lui Bocancea Vitalie cu privire la constatarea faptului tragerii la răspundere penală ilegală pe cauza penală nr.2010990004, încasarea prejudiciului material și moral cauzat pentru această încălcare și s-a emis în această parte o nouă hotărâre prin care:

S-a constatat faptul tragerii ilegale la răspundere penală a reclamantului Bocancea Vitalie pe cauza penală nr.2010990004 pornită de OUP DUP MAI.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Bocancea Vitalie prejudiciul material cu titlu de asistență juridică în sumă de 7750 lei.

S-a admis parțial pretenția lui Bocancea Vitalie cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 30000 lei și s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Bocancea Vitalie prejudiciul moral în mărime de 15000 lei.

În rest hotărîrea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 05 decembrie 2014 s-a menținut (f.d.24-39 vol.II).

Instanța de apel a motivat soluția că prima instanță întemeiat a admis capătul de cerere privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat lui Bocancea Vitalie prin tragerea ilegală la răspundere penală pe cauza penală nr.2012928230 pornită de către Secția control al exercitării pedepselor și locurilor de detenție a Procuraturii Generale la 07 decembrie 2012, aceste fapte sunt dovedite prin probe certe, veridice, admisibile și pertinente anexate la materialele dosarului.

Prima instanță corect a concluzionat că prin intentarea cauzei penale nr.2012928230 la 07 decembrie 2012 lui Bocancea Vitalie i s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale, la viața privată, pe care le-a suportat în urma acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală și Procuraturii.

Suma de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral a fost evaluată corect.

Prima instanță eronat a concluzionat că capătul de cerere cu privire la constatarea faptului tragerii ilegale la răspundere penală a reclamantului Bocancea Vitalie pe cauza penală nr. 2010990004 pornită de OUP DUP MAI este tardivă.

Prin ordonanța procurorului Secției conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și a Procuraturii Generale din 18 februarie 2011 Bocancea Vitalie a fost scos de sub urmărire penală pe motiv că a expirat termenul de menținere în calitate de bănuț.

Conform art.6 lit.b) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Bocancea Vitalie a fost scos de sub urmărire penală pe motivul expirării termenului de menținere în calitate de bănuț, adică în temeiul art.275 pct.9 și art.285 Codul de procedură penală și nu avea dreptul de a înainta cerere de chemare în judecată, deoarece urmărirea penală nu a fost încetată pe temeiuri de reabilitare.

Prin încheierea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 17 mai 2011 s-a declarat nulă ordonanța din 28 aprilie 2010 de recunoașterea lui Bocancea Vitalie în calitate de bănuț pe cauza penală nr.2010990004.

Dreptul lui Bocancea Vitalie la repararea prejudiciului a apărut la 17 mai 2011, iar cererea de chemare în judecată a depus la 16 mai 2014 în termenul de prescripție prevăzut la art.5 alin.(2) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998.

Bocancea Vitalie a fost tras ilegal la răspundere penală pe cauza penală nr.2010990004, iar prin aceste acțiuni i-au fost cauzate suferințe psihice și a suportat cheltuieli pentru asistență juridică în mărime de 7750 lei.

Suma de 15000 lei cu titlu de prejudiciu moral este o sumă reală, rezonabilă și echivalentă unei compensații justificate.

Prin procura nr.119 din 05 august 2015 Cachița Constantin a fost împuternicit de Ministerul Justiției să-i reprezinte interesele în toate instanțele de judecată cu dreptul de a exercita toate actele procedurale, inclusiv dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d.48 vol.II).

La 04 iulie 2016 reprezentantul Cachița Constantin a declarat în interesele Ministerului Justiției recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului reprezentantul Cachița Constantin a invocat că Bocancea Vitalie nu a fost reținut sau arestat, învinuit, nu s-a aplicat nicio măsură preventivă, nu a fost limitat în drepturi și tras la răspundere penală pentru a se încasa de la bugetul de stat prejudiciu.

Bocancea Vitalie nu a prezentat probe că bănuiala sa ar fi avut careva efecte negative asupra reputației.

Conform legislației procesual penale, organul de urmărire penală este în drept să efectueze acțiuni de urmărire penală necesare pentru stabilirea adevărului și apărarea intereselor altor persoane, inclusiv interesele statului.

Prejudiciul moral reprezintă o pagubă care este cauzată individului prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial și urmează a fi privit ca o compensare și nu obținerea unor foloase necuvenite.

În materia drepturilor omului o recunoaștere oficială și publică a violării constituie uneori prin sine o satisfacție echitabilă pentru reclamant (Cauza Cristina Boicenco contra Moldovei).

Compensarea cheltuielilor de asistență juridică este neîntemeiată și exagerată.

Instanțele urmau să verifice dacă aceste cheltuieli au fost reale și necesare, trebuia să fie prezentată o listă detaliată a tuturor cheltuielilor invocate, omiterea căreia poate avea drept efect respingerea revendicărilor integral sau parțial.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 04 octombrie 2016 Bocancea Vitalie a prezentat referința la recursul declarat de reprezentantul Cachița Constantin în interesele Ministerului Justiției solicitând declararea acestuia ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate de reprezentantul Cachița Constantin în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, audiind raportul verbal al judecătorului raportor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil din următoarele motive.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Reprezentantul Cachița Constantin în cererea de recurs temeiuri prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă nu a invocat.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă că „... art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”. (cauza Re bait și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate a emis o hotărâre legală, iar argumentele invocate reprezentantul Cachița Constantin în cererea de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de reprezentantul Cachița Constantin în interesele Ministerului Justiției se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul:

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii:

Iuliana Oprea

Sveatoslav Moldovan